

NEDELJA

NEDELJNI PREGLED VAŽNIJH DOGAĐAJA U SVETU NAFTE I GASA

21. februar 2014.

E&P REZOV I

[STR. 1](#)

[NOVE PRODAJE SHELL-A](#)

[BURGAS-ALEKSANDRUPOLIS](#)

[PAD PROFITA ...OMV, LUKOIL](#)

[EVRO-KOMPANIJA U IRANU?](#)

[GASPROM POPUST GRČKOJ?](#)

[REORGANIZACIJA STATOILA](#)

[TAP PROBA BOOKING-A](#)

[OTVORENO TRŽIŠTE GORIVA](#)

LONDON – Globalne naftne kompanije, pogođene jednom od najsušnijih godina u pogledu otkrića novih polja u poslednje dve dekade, planiraju smanjenje ulaganja u istraživanja, ugrožavajući time sopstvenu budućnosti, prenosi **Reuters** insajderske informacije. Tim Dodson, čelnik istraživačkog sektora Statoila, lani vodeće svetske eksploatacione kompanije kaže da su nova otkrića, posebno nafte, sve manja, kompleksnija i udaljenija od obala, pa posao postaje sve komplikovaniji. On u tom pogledu 2013. smatra najgorom godinom od 1995. Lysle Brinker, direktor istraživačkog energetskeg sektora u konsultantskoj firmi IHS, smatra da će zbog ovoga istraživanja verovatno biti smanjena, posebno u novim, neispitanim područjima, poput Arktika i dubokih područja. Zbog toga se Big Oil silom prilika sve više usmerava na gasne projekte. Ashley Heppenstall, CEO švedskog Lundin Petroleuma kaže da će ovaj fenomen na kraju imati uticaja na cene nafte. Iako su se rezerve nafte u svetu uvećale za 1% u 2012., one su odgovarale potrebama globalne potrošnje za samo 52,9 godina, naspram 54,2 godine iz 2011., pokazuju podaci energetskeg kolosa BP. Britanska kompanija vidi potrošnju u 2035. veću za 19 miliona barela na dan, što bi bilo 21% iznad nivoa iz

Shell to cut spending and sell assets after profit warning

BY SARAH YOUNG
LONDON Thu Jan 30, 2014 4:25pm

1 COMMENTS | Tweet

2011. Energetske firme već premeštaju ulaganja sa konvencionalnih izvora na škriljce, što bi moglo da se nastavi zbog manjih rizika i lakšeg troškovno-prihodnog planiranja ovih poslova. Sve ovo ima za posledice pad vrednosti kompanija usmerenih na istraživanje, pa su deonice evropskih istraživača u prošloj godini pale u proseku za 20%. Pad ulaganja je takođe skresao spajanja i akvizicije kompanija na pola prošle godine, pokazuju podaci IHS-a, na račun usmeravanja na saradnju i zajednička ulaganja, swap dogovore, a potpredsednik Shell-a Jeremy Bentham očekuje i veći promet u segmentu prodaja i kupovina pojedinih poslova.

Insajderi u sektoru ne očekuju promene u ovom pravcu u narednih nekoliko godina, dok veliki projekti, poput Chevronovog 54 milijarde dolara vrednog Gorgon LNG, ili Conoco-vog 25 mlrd.\$ Australia Pacific LNG ne počnu da donose profit. **Fox Business**

LONDON – Anglo-holandski naftni velikan Royal Dutch Shell objavio je u četvrtak da je dogovorio prodaju svoje maloprodajne mreže u Italiji i poslova snabdevanja avionskim gorivom kompaniji Kuwait Petroleum International (KPI). Ne saopštavajući finansijske pojedinosti posla, Shell je naveo da je prodaja u skladu sa strategijom koncentrisanja downstream sektora kompanije na manji broj poslova i tržišta gde postože najbolje rezultate. Shellova italijanska maloprodajna mreža biće rebrendirana u Q8 - kuvajtske firme, dodaje se u noti. **Reuters**

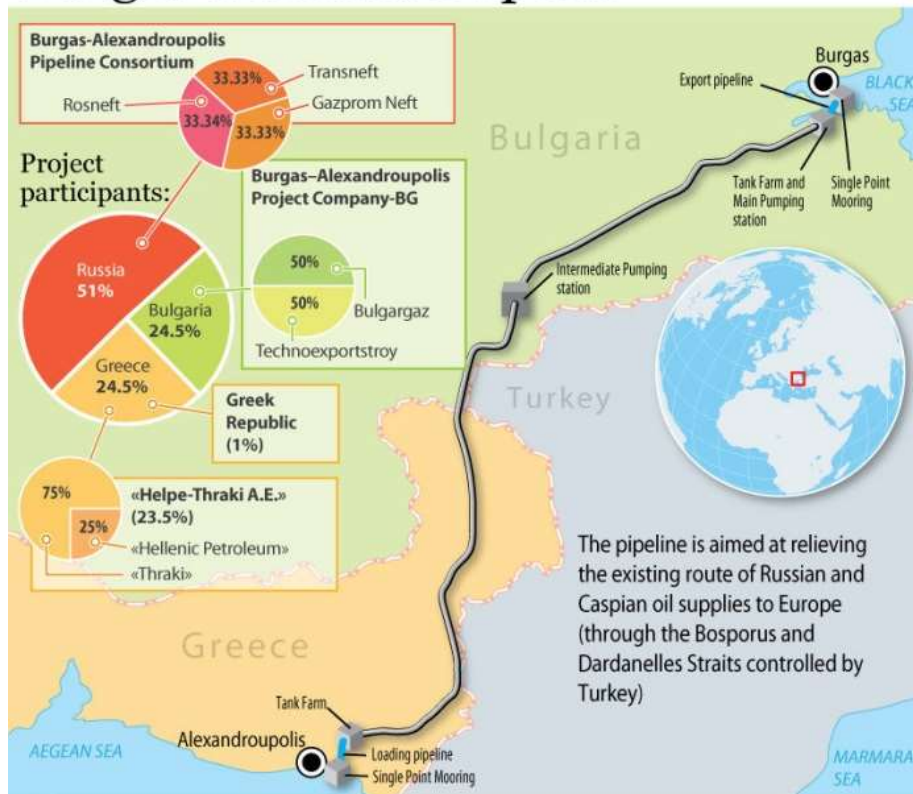

SIDNEJ - Shell Australia je za 2,4 milijarde A\$ (2,2 mlrd.US\$) prodao svoju naftnu rafineriju Geelong (120.000 b/d), uvozne terminale i 900 benzinskih stanica globalnom trgovcu naftom, kompaniji Vitol i fondu Abu Dhabi Investment Council, objavio je u sredu Australian Financial Review. Shell od aprila 2012. traži kupca za australijske poslove. Kompanija je u oktobru prošle godine navela da će 2014. osetno povećati prodaju aktiva, da bi održala priliv gotovine. Prema ovih dana objavljenim ocenama analitičara, anglo-holandski div bi krajem ove godine mogao prodati imovinu ukupne vrednosti 15 milijardi dolara, što je približno 6,5 posto tržišne kapitalizacije kompanije od 228 milijardi dolara. **Platts**

MOSKVA – Ministar energije Rusija Aleksandar Novak rekao je da da je “daleko od toga” da je projekat naftovoda Burgas-Aleksandropolis ugašen, najavljujući da će Moskva u uskoro zatražiti od Sofije da se ovo pitanje ponovo otvori. Projekat je u 2011. odbačen glasovima bugarskog parlamenta, kao ekonomski i finansijski nepovoljan za tu zemlju, a Novak je rekao da će tema biti otvorena na zasedanju međuvladinog rusko-bugarskog komiteta u aprilu u Sofiji. Dodao je da Moskva smatra i dalje važećim sporazum koji su o naftovodu 2007. potpisale vlade Bugarske, Rusije i Grčke. Prema Bečkoj konvenciji o pravu međunarodnih ugovora (1969), multilateralni sporazumi mogu biti zatvoreni samo ako se tako dogovore sve strane potpisnice, ili ako sadrži klauzulu kojom je nekoj od njih dato pravo da se povuče, potsetio je Novak. Ruski ministar je rekao da u ovom slučaju ti uslovi nisu ispunjeni, pa se ugovor može smatrati jedino zamrznutim, prenosi sofijski dnevnik *Standart*

Trans-Balkan Pipeline Burgas-Alexandroupolis

MOSKVA – Gasprom njeft je uvećao na oko tri milijarde dolara procenu troškova razvoja iračkog polja Badra, pokazuju podaci sa prospekta koji je objavio ovog meseca ruski naftaš. Ranija previđena ulaganja za Badru, iz novembra 2010., odnosila su oko dve milijarde dolara. Gasprom njeft sa partnerima

u ovom projektu planira da do 2020. dobija iz iračkog polja godišnje 100 miliona tona nafte. Početak proizvodnje planiran je u 2017. ritmom od 170.000 barela na dan. Ugovorom je vlada u Bagdadu pristala da investitor povrati iz proizvedene nafte inicijalna ulaganja, a potom da u narednih 20 godina dobija premiju od 5,5\$ po proizvedenom barelu. **Bloomberg**

BEČ – Austrijski OMV kaže da radi sa partnerom, američkim Chevronom na smanjenju troškova razvoja njihovog severnomorskog naftno-gasnog projekta Rosebank i nada se finalnoj investicionoj odluci u 2015. Odluka je bila planirana za ovu godinu, ali je Chevron u novembru rekao da projekat nije ekonomski atraktivan. OMV je prošle godine procenio ulaganja na 10 milijardi dolara, a čelnik E&P sektora kompanije Jaap Huijskes je rekao novinarima u sredu da oba partnera rade na tome da smanje troškove projekta kako bi u 2015. on bio ekonomski isplativ. OMV je prošle godine kupio od Statoila 50-procentni udeo u ovom projektu, a Huijskes kaže da kompanija planira da od toga proda udeo od 10-20 %. OMV-ovi E&P investicioni planovi za ovu godinu iznose oko tri milijarde evra, od ukupnog capex budžeta od 3,9 mlrd.€. **Reuters**

BEČ – OMV je u sredu objavio pad neto profita na godišnjem nivou od 15% u 2013. – na 1,16 milijardi evra. Uprkos tome, energetska grupacija je povećala dividendu za 5 evro centi, na 1,25€ po akciji. Zarada pre poreza i kamata (EBIT) kompanije smanjen je za 27% zbog uvećanih naknada u Kurdistanu i Tunisu. Sektor gasa i električne energije je registrovao pad EBIT-a od čak 99% zbog troškova vezanih za skladište gasa Etzel u Nemačkoj, dok je EBIT u sektoru prerade i marketinga uvećan za 85%. Obrt grupe smanjen je za 1%, na 42,4 mlrd.€. OMV je odredio za 2016. ciljeve proizvodnje od 400.000 barela ekvivalenta nafte na dan (boe/d), dok se u 2014. output procenjuje na između 320.000 i 340.000 boe/d.

MOSKVA - Neto profit Lukoila lane je smanjen na 7,88 milijardi dolara, sa 11 milijardi 2012., a ukupni prihodi su povećani na 141,45 milijardi dolara, sa 139,17 milijardi prethodne godine. Kako je saopšteno iz kompanije, čisti dug je tokom 2013. godine porastao dva i po puta, sa 3,7 milijardi dolara na početku godine, na 9,1 milijardu dolara 31. decembra. Lukoil je 2013. povećao proizvodnja nafte 1,1 %, na godišnjem nivou, na 90,8 miliona tona, dok je proizvodnja gasa porasla 2,3 %, na 20,39 milijardi kubnih metara. Od toga je na nalazištima u inostranstvu proizvedeno 6,43 milijarde kubnih metara, a u Rusiji - 13,96 milijardi kubika. Troškovi Lukoila za proizvodnju ugljovodonika u 2013. su povećani 11%, na 5,58 dolara po barelu. Ukupni troškovi proizvodnje prošle godine su dostigli 4,33 milijarde dolara, u odnosu na 3,86 milijardi dolara 2012. godine. Razlog za poskupljenje proizvodnje je povećanje troškova za energiju zbog rasta taksi, kao i troškova remonta i održavanja. *RIA Novosti*

GORIVO NOVE GENERACIJE

Njima je potrebno gorivo, a Vama maksimalna snaga.

ecto PLUS ecto DIESEL LUKOIL

TEHERAN – “Jedna evropska kompanija potpisace uskoro ugovor o saradnji sa Iranskom nacionalnom naftnom kompanijom (NIOC) radi realizovanja front-end ispitivanja u eksploatacionim zonama”, rekao je u sreu potpredsednik NIOC-a Karim Zobeidi ne navodeci o kojoj je firmi reč. Iranska agencija *FNA* navodi da se radi o novom modelu “prilagodljivih” ugovora o saradnji kojim Iran, u predvečerje ukidanja sankcija Zapada, želi da privuče inostrane kompanije u sektor nafte i gasa. Ranije je iz ministarstva nafte u Teheranu najavljeno da će model novog ugovora biti prezentiran na leto.

DAMASK - U Siriji je proizvodnja nafte pala za 96% od početka sukoba, objavilo je sirijsko Ministarstvo za naftu i mineralne resurse. Proizvodnja nafte je od marta 2011. godine, pala sa 385.000 barela na dan (bbl/d), na sadašnjih 14.000 bbl/d. Najviše naftnih izvora nalazi se na severu zemlje, koji je uglavnom u rukama pobunjenika. *Voice of Russia*

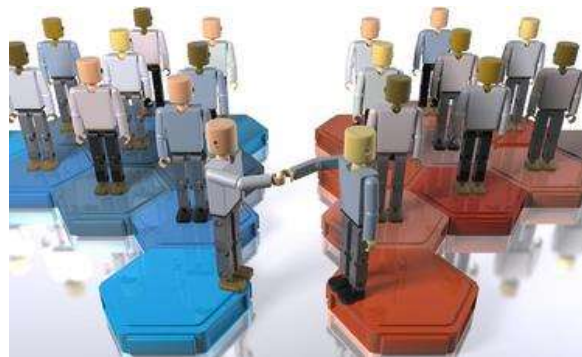

PRIRODNI GAS

ATINA – Grčka je postigla sporazum sa Gazpromom o smanjenju cena ruskog gasa retroaktivno od juna 2013., saznaje u četvrtak **Reuters** iz dva izvora u Atini. Nemienovani funkcioner u grčkom ministarstvu energije kazao je agenciji da će dogovor biti objavljen narednih dana, dok je drugi izvor naveo da će nova cena biti ispod 400\$ za 1.000 kubika (sa sadašnjih 470\$). Agencija takođe navodi da će sadašnji ugovor između Gazproma i grčke državne kompanije DEPA, koji ističe 2016., biti produžen do 2026. uz isporuke Gazproma od 2,5 do tri milijarde kubika godišnje.

OSLO – Norveški Statoil će od 1. maja spojiti svoja odeljenja za trgovinu prirodnim gasom i naftom, što objašnjava postepenom orijentacijom tržišta sa cena gasa vezanih za naftu, na likvidnija spot tržišta. Potpredsednik kompanije za marketing Eldar Saetre navodi da se, osim toga, zaoštava konkurencija što zahteva jačanje efikasnosti. Sada je manje od polovine veletrgovine gasom u Evropi vezano za dugoročne naftno-indeksirane ugovore, naspram bezmalo 100% pre izbijanja finansijske krize 2008. koja je primorala EU regulatore da liberalizuju kontinentalna tržišta, kaže Thierry Bros, analitičaru u Societe Generale. Globalna trgovina gasom skočiće 30% do 2018., što će pojačati pritisak na izvoznike da revidiraju dugoročne ugovore. Statoil ima trgovačke kancelarije u centrali u Stavangeru, u Londonu, Singapuru, Stamfordu i Kalgariju sa 360 zaposlenih u naftnom tržištu i 370 u trgovini gasom. Kompanija je u 2012. prodala 95,8 milijardi kubika gasa, 714 miliona barela nafte i 171 milion barela tečnog gasa, od čega je manje od 40% bilo njegove proizvodnje. Statoil više ne veže cene gasa za naftu u ugovorima sa nemačkim kupcima, niti u poslovima sa severozapadom Evrope, dok procesi liberalizacije južnih i istočnih evropskih tržišta još nisu dostigli isti stepen, kaže Saetre. GDF Suez je ovih dana saopštio da dugoročni evropski ugovori moraju postati fleksibilniji ako žele da prežive konkurenciju jeftinog uvoznog uglja kao sirovine za termoelektrane. Saetre kaže da Statoil uvodi inovacije prilagođavajući pojedine ugovore individualnim potrošačima, uključujući vezivanje cena za proizvođače električne energije za odnos između tokova cena struje i gasa. **Bloomberg**

OSLO – Norveški Statoil objavio je u četvrtak otkriće ležišta prirodnog gasa u prospektu Kramсно, blizu ranije otkrivenog velikog gasnog polja Johan Castberg u Barenčovom moru. Kompanija nije saopštila pojedinosti o otkriću, ali je Norveški naftni direktorat u odvojenom saopštenju naveo da je debljina pojasa gasa u izvoru debljine 130 metara, uz slabiji kvalitet rezervoara od očekivanog. *Platts*

LONDON – Cene prirodnog gasa u Evropi pašće za više od 20 % u prvom kvartalu zbog najblaže zime od 2008. na ovamo, dok snežne oluje u SAD guraju troškove energije u toj zemlji na najviši nivo u poslednje četiri godine, javlja 20. februara *Bloomberg*.

MOSKVA - Udeo ruskog Gasproma na evropskom tržištu prirodnog gasa porastao je sa 26% u 2012. na 29,9% u 2013. godini. Iako je ukupna potrošnja gasa u Evropi pala za 1%, na 541 mlrd. m³, Gasprom je povećao isporuke za 16,3%, na 161,5 mlrd. m³. Evropske zemlje su smanjile ukupan uvoz gasa za 0,6%, na 253 mlrd. m³, dok je istovremeno sopstvena proizvodnja tog energenta pala za 1,4%, na 288,1 mlrd. m³. Gasprom očekuje da će u 2014. godini zadržati izvoz od 161,5 mlrd. m³ ili da izvoz neće biti manji od 150 mlrd. m³, javlja ruski portal *Oil and Gas Eurasia*.

ALŽIR – Alžir je pozvao Gasprom i Lukoil na zajednički razvoj i eksploataciju nekih 30 polja, što zahvata područje od oko petine te afričke države, saopštio je u utorak Gazprom International. Obe ruske kompanije od 2006. godine imaju potpisan ugovor o saranji sa alžirskim Sonatrach-om, ali do sada nisu dogovorili ni jedno zajedničko ulaganje, pišu *Vedomosti*. Valerij Nesterov iz Sberbanke ukazuje da Alžir u poslednjih deset godina nije imao nova otkrića, dok je potrošnja kod kuće rasla, pa je uzvoz gasa u Evropu pao prošle godine za 18,5%, na 37,9 mlrd.m³.

TIRANA – Konzorcijum Trans-jadranski naftovod (TAP) je objavio u sredu da će 17. marta početi drugu fazu ispitivanja tržišta za ovaj projekat, u sklopu procedure predviđene EU direktivom o prirodnom gasu kojom treba da bude oslobođen od pridržavanja nekih pravila vezanih za prava pristupa trećoj strani, regulisanim tarifama i razdvajanju delatnosti. Pre dobijanja ovih izuzeća od EU regulative iz Trećeg paketa, TAP mora da obavi ovo testiranje tržišta, navodi se u saopštenju. Prema smernicama donetim u aprilu 2012., prva faza ispitivanja tržišta, sprovedena leta te godine, odnosila se na neobavezujuće Izražavanje zainteresovanosti (Expression of Interest - Eoi), a druga treba da obuhvati obavezujuću Fazu rezervacija kapaciteta (Booking Phase). TAP će, shodno tome, 17. marta početi sa fazom bukinga, šaljući obaveštenja o rezervacijama svim registrovanim učesnicima. TAP je dizajniran tako da u početku transportuje 10, a kasnije 20 milijardi kubika gasa godišnje iz azerbejdžanskog polja Šah Deniz, nadovezujući se na Trans-anadolijski gasovod (TANAP) kod tursko-grčke granice, a potom preko Grčke i Albanije i ispod Jadranskog mora do južne Italije. Trenutno deoničari TAP-a su BP (20%), SOCAR (20%), Statoil (20%), Fluxys (16%), Total (10%), E.ON (9.0%) i Axpo (5.0%). **SeeNews**

SUSEDI I REGION

ZAGREB – U četvrtak je u Hrvatskoj stupio na snagu novi Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata, a time i odredba kojom je prestao da važi Pravilnik o utvrđivanju najviših maloprodajnih cena goriva. Ubuduće će se cene nafte i naftnih derivata utvrđivati u skladu s pravilima kojima se uređuju tržišni odnosi, izuzev kada Vlada može da odredi u periodu od najviše 90 dana najviši nivo maloprodajnih cena - „radi zaštite potrošača, regulacije tržišta ili drugih opravdanih razloga“. Praktično, cene goriva u Hrvatskoj moći će da se menjaju na dnevnoj bazi i više neće biti objavljivane na portalu državne kompanije Ina, već isključivo na benzinskim stanicama. Prvog dana ni jedan od distributera derivata u Hrvatskoj nije menjao cene goriva, prenose lokalni mediji. **Croenergo**

SARAJEVO - Vlada Federacije BiH (FBiH) utvrdila je u sredu Predlog zakona o naftnim derivatima, kojim su ovi energenti prepoznati kao strateška roba. U saopštenju Vlade FBiH navodi se da je ovo prvi put da je u FBiH predložen zakon koji reguliše naftnu privredu. *Srna*

ZAGREB – Tri sindikata hrvatske kompanije Ina zakazali su za 21. februar proteste, zahtevajući hitno zaustavljanje pilot projekta „Postanite poduzetnik“, kojim se benzinske stanice daju na upravljanje privatnim preduzetnicima, kao i preduzimanja daljih koraka u uvođenju franšize u maloprodajnu mrežu Ine. Kažu da je ovaj model protivan zakonima i Statutu Ine, a njegova implementacija znači za zaposlene na izdatim pumpama, trenutni raskid ugovora o radu s Inom d.d., čime gube sva stečena prava. U slučaju nastavka uvođenja franšize, prihodi 2.700 radnika Ine i njihovih porodica pali bi ispod egzistencijalnog minimuma, kažu sindikati predvođeni INAŠ-om. *Energetika-net*

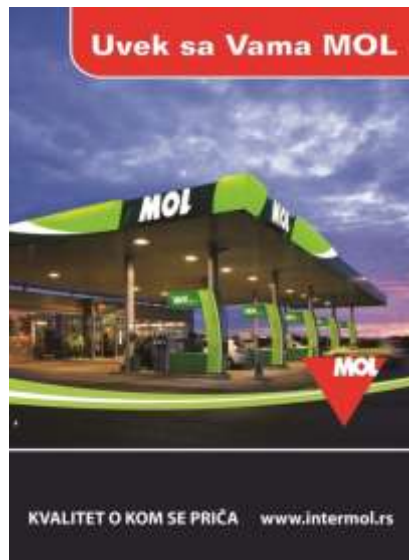
SARAJEVO – Vlada Federacije Bosne i Hercegovine u sredu je usvojila odluku o početku postupka pripreme tendera za izbor konsultanta za planirano ugovaranje koncesionara za istraživanje nafte i gasa u tom entitetu. U novembru je Vlada FBiH ovlastila ministarstvo energije da počne pregovore sa kompanijom Shell Exploration oko uslova dodeljivanja koncesije za eksploataciju rezervi nafte i gasa. *SeeNews*

BUKUREŠT – Profit kompanije OMV Petrom uvećan je u 2013. na 1,09 milijardi evra, ili 22% u odnosu na prethodnu godinu. U isto vreme je vrednost prometa umanjena za 8%, na 5,47 mlrd.€ zbog manjih prodaja sirove nafte i derivata, dok je uvećana trgovina električnom energijom, referisala je generalni direktor Mariana Gheorghe (foto). Za ovu godinu sa planiraju investicije od 1 milijardu evra, od čega će 85% ići u E&P segment. U 2012. visina

investicija OMV Petroma iznosila je 1,2 mlrd.€.

BUKUREŠT – Neto profit rumunske gasne transportne kompanije Transgaz u 2013. uvećan je za 2 %, na 337 miliona leja (oko 75 miliona evra), dok su u isto vreme i troškovi i prihodi porasli za oko 10 %, saopštila je u izveštaju investitorima u utorak banka Raiffeisen Capital & Investment. *SeeNews*

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ

Привредна комора Србије је независна, савремена и одговорна небуџетска институција, национална асоцијација свих српских привредника која своју традицију, искуство, знање и стручност ставља у службу најбољег интереса својих чланица и српске привреде.

Били смо и остаћемо одговоран партнер и подршка вашем пословању кроз услуге пословног информисања и саветовања, издавања докумената и сертификата, унапређења економске сарадње са иностранством, независног суђења и арбитраже, едукације, као и заступања, заштите и промоције интереса наше привреде у земљи и свету.

www.pks.rs

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ

